

Rauw

Colofon

ISBN: 978 90 8954 866 5

1e druk 2016

© 2016, Janine Keijser

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk papier

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

RAUW

Janine Keijser

 Elikser
UITGEVERIJ

Voor mijn papa,
die voor altijd bij ons is

HOOFDSTUK I

'De grootheid van een natie en haar morele vooruitgang kan worden gemeten aan de manier waarop zij haar dieren behandelt.'

Mohandas Karamchand Gandhi, politicus, jurist en vrijheidsstrijder

(2 oktober 1869 – 30 januari 1948)

“WAAR ZIJN JULLIE? STELLETJE BIGGENBEUKERS!”

Ik drukte mijn handen, één gevuld met de spuitbus, tegen mijn oren en vroeg me even af wat ik daar in godsnaam deed. Het was nota bene mijn verjaardag. Niet dat ik die had willen vieren, maar ik wist ook niet of ik hier helemaal op mijn plek was. Kort liet ik de gedachtestroom die me naar deze plek had geleid de revue passeren. Ik was ongelukkig en doelloos, onderuitgeschopt door de klappen die het leven mij de afgelopen jaren had uitgedeeld. Ik wilde weer een doel hebben in mijn leven. Dat was de reden dat ik met Pam in contact was gekomen.

“Ga je nog tot actie over of doe je voor spek en bonen mee?”, snauwde ze.

“Ik doe mee.” Ik propte de dop van de bus in de achterzak van mijn jeans en begon de dichtstbijzijnde muur van de enorme loods te bespuiten.

‘Zeg nee tegen megastallen.’ Pam was net als ik achterin de twintig, maar ze keek me aan alsof ik net uit de luiers kwam. “Serieus? We zijn hier niet met de Partij voor de Dieren hoor, schat.”

Ik had al begrepen dat Pam een doorgewinterde activiste was met de nodige arrestaties op haar naam. Toen ze nog een tiener was, had ze samen met een vriend een netwerk opgericht voor activisten. Dit netwerk was in het verleden behoorlijk groot geweest, maar momenteel waren er nog slechts enkele fanatieke leden.

“Je ziet eruit als een poppetje, heb je wel de ballen om actie te voeren?”, had ze me liefjes gevraagd toen ik haar voor het eerst ontmoette in een krakerscafé in West. Ik had Pams netwerk gevonden door de zoekterm ‘acties tegen dierenleed’ in te vullen in de zoekmachine. Er stonden geen geplande acties op de site, dus had ik haar gebeld op het te-

lefoonnummer dat zonder een naam erbij onder het kopje ‘contact’ stond. Ze wilde liever niet over de telefoon acties bespreken. Haar mail en telefoon werden gecontroleerd door de politie. Dus hadden we afgesproken in het café waar ze een groepje mensen had opgetrommeld om actie te gaan voeren tegen intensieve veehouderijen.

“Ik ben minder schattig dan ik er uitzie”, zei ik uitdagend.

“Je bent in elk geval op de hoogte van de stand van zaken in ons beschaafde landje”, schertste ze. “En je eet geen dieren.”

Ik was al jaren eerder gestopt met vlees eten vanwege de manier waarop we dieren misbruiken in de vleesindustrie. En in Nederland is de zuivel- en vleesindustrie big business. De laatste jaren was het aantal megastallen zelfs meer dan verdrievoudigd. Behalve overlast voor het milieu vormen deze veefabrieken een gevaar voor de volksgezondheid. Het veevoer zorgt in andere landen voor ontbossing en uitputting van de bodem, terwijl wij hier een mestoverschot opbouwen. Zijn dit al redenen genoeg deze industrie flink aan te pakken, mij was het te doen om het ontegenzeggelijke dierenleed dat zij veroorzaakt.

“En je bent bereid meer te doen dan alleen passief toe te kijken hoe de massa alle dieren op deze wereld naar de klote helpt”, besloot ze.

En dus werd ik toegelaten tot hun selecte gezelschap. Misschien een twijfelachtige eer, maar voor mij voelde het alsof ik voor het eerst in tijden een doel voor ogen had. Op het dieptepunt van mijn leven, nadat ik meer was verloren dan me lief was, was bij mij het besef gaan spelen dat ik iets moest doen dat mij weer kon raken. Waarvoor ik weer wilde leven. Misschien wel bedoeld was hier op aarde te zijn. Vanaf mijn kinderjaren voelde ik al een sterke drang op te

komen voor de groepen in onze samenleving die afhankelijk zijn van de willekeur van diegenen bij wie de macht ligt. Vaak zijn het deze groepen die het slechtst af zijn, zelfs in een ‘beschaafde’ samenleving als de onze. De mishandeling van kinderen en dieren op grote schaal bestrijden, was iets te hoog gegrepen gezien de staat waarin ik me bevond. Maar ik kon klein beginnen.

“Kleine stapjes de berg op”, zei mijn oma altijd. Ik denk niet dat ze hiermee haar goedkeuring verleende voor de actie die ik in de planning had. Hoe dan ook, ik wilde actief een standpunt innemen tegen het leed dat dieren elke dag weer moeten doorstaan als proefdier, in de bonthandel en in de vee-industrie.

Zo kwam het dat ik op 29 oktober met Pam en twee mannen uit het activistennetwerk, Evert en Paul, bij een varkensflat in Noord-Brabant stond om een fokzeug te redden van een bestaan waarin geen plaats was voor ruimte, daglicht of liefde.

Planning en intelligent uitgewerkte strategie waren niet de sterkste punten van mijn nieuwe vrienden. Het ruwe plan was dat Pam en ik voor de nodige afleiding zouden zorgen. De mannen konden ondertussen onopgemerkt de megastal binnenglippen om foto’s te maken van de situatie ter plaatse. Die nacht zouden ze dan in staat zijn snel en doeltreffend een fokzeug die kon worden vervoerd, mee te nemen.

We waren met mijn auto en een bestelbusje naar Noord-Brabant gereden. Het busje, geleend van een van de mannen uit het activistennetwerk die overdag werkzaam was in de bouw, hadden we langs de snelweg geparkeerd. Met de auto reden we door naar de megastal. De bus hielden we liever uit zicht. Plan was na onze actie met de auto naar de op enige afstand geparkeerde bus te rijden en de mannen daar af te

zetten. Evert en Paul zouden daar tot middernacht wachten om vervolgens met een paar mannen, die later zouden komen helpen, het project te voltooien. Pam en ik zouden die middag terugrijden en alvast de tijdelijke opvang voor het varken in orde maken.

We parkeerden de Peugeot aan de rand van het erf van ‘de boerderij’ en spraken nog snel één keer ons plan door.

“Jullie hebben de graffitibussen bij de hand?”, vroeg Evert.

Pam knikte en ik hield de spuitbus, die ik achter mijn rug verborgen hield, even in het zicht.

“Dan lopen Paul en ik nu naar de achterkant van de veehal en gaan jullie voor afleiding zorgen. Geen gevaarlijke fratsen uithalen, gewoon wat aandacht trekken”, zei hij met een schuin oog naar Pam.

Ze keek hem fel aan. “Doen jullie nou maar wat er van je verwacht wordt. Wij redden ons wel.” Ze richtte haar blik op mij en ik knikte zelfverzekerder dan ik me voelde. Pam liet geen ruimte voor twijfel en liep al richting de ingang van de megastal.

“Succes!”, riep ik naar de mannen, die zich ook al op hun missie bevonden. Ik trok de dop van de spuitbus en liep achter Pam aan, klaar om de nodige oproer te veroorzaken.

Pam leek niet veel assistentie nodig te hebben in het trekken van aandacht. Ik had nog nooit zo’n klein meisje zo’n strot horen opzetten. Ze begon te kermen en te vloeken in bewoordingen die ik niet eens kende. Ik bedacht me net wat ik daar in godsnaam deed en wat mijn inbreng in dit plan kon zijn, toen Pam me erop attent maakte dat ik niet voor spek en bonen meedeed.

Dus begon ik de muren van de enorme loods te bespuiten. Na een tik op mijn vingers van Pam, met kreten als:

‘Hier vindt massamoord plaats!’ en ‘Stop de mishandeling!’

Al vrij snel kwamen twee mannen vanuit hun plek in het bedrijf op het oorverdovende geluid van mijn collega-activiste toegesneld. Ik had verwacht meer mensen aan te treffen in een megastal van deze omvang, maar blijkbaar werd er behalve op ruimte en voeding ook bezuinigd op personeel.

De mannen stonden Pam met opgetrokken wenkbrauwen aan te gapen. Het feit dat Pam een enorm lieflijk gezichtje heeft met groene haren erboven of misschien eerder het gegeven dat zij een oranje legging met felroze sweater droeg, bracht de mannen tijdelijk in een staat van algehele verlamming.

Aangezien niemand iets deed, kalkte ik nog snel wat leuzen op de muren.

“Shit!”, gilde Pam. “Achter je!”

Voor ik kon reageren, werd ik plotseling hardhandig vastgegrepen. Ik zweefde een meter boven de grond en probeerde mij om te draaien om te zien wie deze beer was die mij naast een nekhernia ook nog een aantal gekneusde ribben wilde bezorgen.

“Grijp die trut!”, schreeuwde De Beer in mijn oor tegen zijn werknemers, naar ik aannam, want ze deden wat hun werd opgedragen. De kleinste en dikste van de twee pakte Pam bij haar polsen en probeerde ze naar achter te draaien. Ze trapte wild om zich heen en keek nog wilder uit haar ogen.

De Beer liet me plotseling op de grond vallen en gebaarde iets naar de andere man, die zijn collega met Pam liet stoeien. De man verdween.

Ik wreef over mijn zere nek en krabbelde overeind. De Beer liep op Pam af, duwde de kleine dikke man weg en draaide Pams polsen zo gemeen op haar rug, dat ze het uitgilde. De dikke vent keek mij met samengeknepen ogen aan.

Net op het moment dat hij op me af kwam lopen, kwam zijn collega terug uit de loods met een stuk touw in zijn handen. Ik rende zo hard ik kon in de richting van de weg. In het verleden had ik de mannen er met gemak uitgerend, dus ik vervloekte mijn conditie toen de slankste van de twee me op de hielen zat. Ik voelde zijn adem in mijn nek. Hij probeerde me te laten struikelen, maar ik was hem net te snel af.

Pam gilde. Ik draaide me om en zag De Beer met zijn handen in zijn kruis staan, terwijl Pam als een dolle achter me aan kwam rennen. Ik vertraagde even en de man achter me greep zijn kans. Hij greep me bij de kraag van mijn jas. Ik gorgelde verstikt toen de boord van de jas mijn keel afkneep.

“Laat me los, verdomme!”, piepte ik.

De man gooide het touw om me heen als een lasso en trok hem strak om me heen. De dikke man kwam hijgend aangerend. Hij rochelde en spuugde naar me. Te laat keek hij achterom om Pams stalen zolen te ontwijken. Ze trapte hem hard in zijn knieholtes en de man duikelde naar voren met zijn hoofd op de stenen. De man met het touw vloekte en checkte of zijn vriend nog bij bewustzijn was.

Pam trok het touw uit zijn handen en leidde mij richting de openbare weg. We renden nog een stuk door voordat ik met een bonzende kop tegen mijn Peugeotje tot stilstand kwam. Pam trok het touw over mijn hoofd en ik veegde snel de spuug van mijn gezicht.

“Waar zijn ze?”, hijgde ik.

Ze keek achterom. “Die dikke hinkt terug naar het huis. Die andere vent komt nu achter ons aan.”

Ik streek mijn pijnlijke hals en nek en keek ook achterom. Voor de hinkende man uit liep De Beer in de richting van zijn kast van een huis, dat qua grootte niet veel onderdeed voor het onderkomen van twaalfduizend varkens. Hij

draaide zich met een woedende vuist om en riep ons iets na, waarvan ik alleen de woorden “politie” en “in stukjes hakken” opving.

De man die me had willen vastbinden, bevond zich nu op een tiental meters afstand. Ik griste de autosleutel uit mijn broekzak en deed trillend het portier open. Snel startte ik de motor. Pam stapte in en gooide het portier dicht. “Gassen!”, gilde ze.

“Denk maar niet dat je hiermee weggkomt!” De man sprong met een misplaatste zelfverzekerdheid voor de auto en beukte op de ramen.

Met een rode Peugeot 205 om me heen, liet ik me niet intimideren door een vent. Ik drukte op het gaspedaal. De man wierp zich in een laatste poging ons tegen te houden voor de auto. In de ban van de adrenaline scheurde ik weg, waarbij ik de agressieve vent over zijn voeten reed.

“Dat ging goed!” Pam draaide zich om naar de uit het zicht verdwijnende varkensflat en de boos gebarende man op de weg.

“Oh ... ja?”, wist ik enige tijd later uit te brengen, terwijl ik mijn adrenalinepeil op gezond niveau terugbracht door diep in en uit te ademen.

“Zag je niet dat Evert en Paul erin zijn geslaagd via de achterkant naar binnen te komen? Niemand had iets door, ze waren te druk met ons bezig.”

“Goh”, zei ik droogjes, terwijl ik tot de conclusie kwam dat wij onderhand op de snelweg zaten en Evert en Paul nog rondliepen tussen de boze varkensboeren.

“We moeten terug!”, riep ik uit. “We moeten de mannen ophalen!”

“Joh, no worries,” zei Pam rustig, “die redden zich wel.”

Daar was ik toch niet zo van overtuigd, maar Pam was

niet van plan terug te rijden terwijl de politie onderweg was.

“Ik ben al een bekende van de politie”, legde ze uit.

Eind van de middag waren we terug in Amsterdam. Ik ging gelijk door naar huis om wat te rusten en bij te komen van alle hectiek. Pam had na een blik op mijn bleke gezichtje en de grimas die ik trok door de pijn, wel door dat het voor mij welletjes was geweest voor die dag en me laten weten dat ze de opvang van het varken wel alleen in orde kon maken. Ik was blij dat ik met mijn zere nek en bonzende hoofd direct mijn bed in kon, maar ik belde eerst nog even mijn tweelingzusje.

“Hé, Jack.” Mijn zus heet Jacky, maar dat wordt vaak afgekort tot Jack. Toen wij jong waren, vond ze het wel eens vervelend dat haar afkorting een jongensnaam was, ook omdat onze haren altijd zo kort waren geknipt dat we net jongetjes leken, maar ik vond die stoere naam juist goed bij haar karakter passen. Ze is mijn steun en toeverlaat.

“Hé, lieverd. Ging de actie goed? En hoe gaat het nu met je?”, vroeg ze bezorgd.

“Het ging prima. Ik kan me indenken dat gevaarlijke sporten zo verslavend werken, een verhoogde adrenaline-spiegel is een goede pijnstillertje”, grapte ik.

“Blijf wel voorzichtig”, zei mijn zus serieus. “Je hebt al jaren pijn en gezeik met je gezondheid, dus doe geen dingen die je nog niet trekt.”

Ik was sinds drie jaar arbeidsongeschikt vanwege een ernstig ongeval. Daarna wilde mijn gezondheid niet meer op gang komen. Ik had elke dag pijn en was daardoor ook snel vermoeid. Het is behoorlijk frustrerend weinig te kunnen als je jong bent. Zeker als stilzitten nooit je sterkste kant is geweest.

“Ja ja, ik zal rustig aan blijven doen”, zei ik ongeduldig.

“Maak dat de kat wijs. Ik ken je langer dan vandaag. Moet ik je herinneren aan al die keren dat je over je grenzen bent gegaan en weer weken plat lag?”

Nee, daar hoefde ze me niet aan te herinneren. Ik wist zelf dondersgoed dat mezelf pushen geen enkele zin had. Dat werkte alleen maar averechts. Ik moest leren geduld te hebben met mezelf. Maar jaren thuiszitten zonder te werken of sporten, vergde meer geduld dan ik kon opbrengen.

“Ik vind het goed dat je dit doet, maar je moet niet roekeloos worden”, vervolgde ze. “Je bent tenslotte advocaat geweest en wellicht wil je dat in de toekomst weer oppakken. Met een strafblad gaat je dat niet meer lukken.”

Ik beloofde haar voorzichtig te blijven omgaan met mijn nieuwe hobby.

HOOFDSTUK 2

'It is man's sympathy with all creatures that first makes him truly a man.'

Albert Schweitzer, arts, theoloog en filosoof
Nobelprijs voor de vrede 1952

(14 januari 1875 – 4 september 1965)

Nadat ik het weekend weer was bijgekomen van mijn activistische activiteiten, ging ik woensdag rond borreltijd een drankje drinken in een bruine kroeg bij mij om de hoek. Pam had me laten weten dat Evert en Paul via de achteruitgang hadden weten te ontkomen en vloekend en tierend een uur hadden moeten lopen voor ze het bestelbusje terugvonden. Maar alles was goed gegaan. Ze hadden 's nachts in alle rust een fokzeug die nog niet lang zwanger was, weg kunnen halen uit de varkensflat. Ze hadden haar een verdoving gegeven, zodat het arme beest niet de hele buurt bij elkaar zou krijsen, en zonder problemen naar haar nieuwe opvangadres gebracht.

Ik voelde een tinteling van voldoening door me heen gaan. Ik had geholpen dit arme dier en haar ongeboren biggetjes te redden uit een leven vol angst en pijn. Tegen Pam had ik gezegd dat ik binnenkort graag een kijkje wilde nemen bij het varken. Zij vond dat het varken eerst nog wat rust nodig had. Het dier was ongelooflijk mensschuw geworden door de manier waarop ze jarenlang was behandeld. Pam had me wel gevraagd deze woensdag na werktijd met haar en de mannen een drankje te drinken op onze overwinning. Aangezien ik al een andere afspraak had staan, zei ik haar deze keer over te slaan.

Rond zessen liep ik een kroeg naast de Albert Cuijpmarkt binnen, waar ik met een vriendin had afgesproken die ik al kende sinds de basisschool. Ik was iets aan de late kant, maar Lianne was er nog niet. Een tafeltje achterin de kroeg was leeg. Ik liep erheen, gooide mijn nepleren jack over de stoel-leuning en bestelde een kop thee. Ik griste een krant van de tafel en las de headlines. Er stond niets interessants bij, behalve wat ramptoeristische onzin. Ik gooide de krant terug op het stapeltje leesvoer en nam een slok thee. Ik trok een grimas.

“Te lang laten trekken?” Lianne kuste me op mijn wang.

Ik had haar niet zien binnenkomen, ondanks haar opvallende verschijning met rode haren en besproete gezicht.

Ze bestelde een biertje. “Eigenlijk moet ik aan de lijn denken, maar zullen we er een borrelhapje bij doen?” Lies is volslank en was altijd op een dieet waar ze zich nooit aan hield. Ik kan eten wat ik wil zonder iets aan te komen, dus ik vond het wel gezellig dat ze meedeed met de tacochips en guacamole.

“Je ziet er goed uit”, zei ik. “Hoe gaat het met je?” We raakten druk in gesprek over de problemen op haar werk en in haar relatie. Ik vertelde over de frustraties met betrekking tot mijn gezondheid en het grote verdriet dat ik met mij mee droeg. Voor ik in het openbaar een traantje zou wegpinken, veranderde ik het onderwerp naar luchtiger zaken.

“Weet je nog dat we vroeger een clubje hadden opgericht?”

“Op welk clubje doel je?”, vroeg Lies. “Ik herinner me clubjes tegen milieuvervuiling in het park, een actiegroepje tegen overmatig plasticgebruik in de supermarkt, het geld inzamelen voor de kinderen in Somalië, een fundraising voor Bont voor Dieren, en hadden we niet vijf verschillende kranten gehaald met het redden van salamanders?”

Ik grinnikte. “Ja, door die boze brief aan de Burgermeester dat hij beschermde dieren liet doodgaan door zomaar een slootje te dempen.”

“We kwamen ook nog op de radio”, lachte ze. “Ik heb nog wel ergens het interview op een cassettebandje. Maar ik neem aan dat je ergens anders heen wilt met je vraag?”

Ik keek haar schalks aan. “Ik heb de draad weer opgepakt.”

“Aan de felle twinkeling in je ogen te zien, ben je ergens in beland waar ik geen goedkeuring voor ga geven”, grapt ze. “Vertel.”

Ik praatte haar bij over hoe je een varken redt uit de vee-industrie. Hoe langer we zaten, hoe drukker het werd in het cafeetje. Mensen die net uit hun werk kwamen, dronken met hun collega's of vrienden een drankje aan de bar, waar het een gezellige boel werd. Lies verdween naar het toilet en ik observeerde vanaf een afstandje de mensen die uitbundig pratend en druk gebarend in zichzelf en hun omgeving opgingen.

Ik voelde een steek van jaloezie om hun zorgeloze vrolijkheid. Een zorgeloosheid die mensen misschien ook in mij dachten te zien, als ze mij nu zouden observeren. Maar de waarheid was dat ik me al in geen tijden meer zorgeloos of vrolijk had gevoeld. Niet meer sinds mijn vader twee jaar eerder in mijn armen stierf. Een van de personen waar ik het meest van hield in mijn leven. Die dag ging ik zelf ook een beetje dood. God wat deed dat pijn. En God wat miste ik hem. Het voelde alsof dat gemis een afstand schiep tussen mij en alle mensen in de kroeg. Rouw is een zwaar, diep en moeizaam proces. Ik had een eenzaam pad bewandeld en er moest weer ruimte komen voor een gevoel van verbinding met andere mensen. Net op het moment dat ik het gevoel van afstand wilde overbruggen en verbinding wilde voelen met de mensen in de kroeg, zag ik een bekende in de deuropening staan. Het was niet de persoon met wie ik enige connectie zocht.

“Shit”, zei ik tegen Lies, die zich weer tegenover me settelde. “Die grote vent die net de kroeg binnenloopt, lijkt verdraaid veel op De Beer waar ik het net over had.”

“Waar?” Lies draaide zich om en probeerde door de mensen aan de bar de uitgang te zien. “Bedoel je die varkenshouder bij wie je net actie hebt gevoerd en die je signalement waarschijnlijk heeft doorgegeven aan de politie?”